

УДК 656.07

**АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ПИТАННЯ ЩОДО ФУНКЦІОНУВАННЯ
ТЕХНОЛОГІЇ ДОСТАВКИ ПОШТОВИХ ВІДПРАВЛЕНЬ***О.С. Яценко, студентка**Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

В умовах соціально-економічної ізоляції 2020 року і скорочення глобальних інвестицій небезпідставно на роль драйвера розвитку транспортної галузі України претендує поштово-кур'єрська сфера. Тільки вона в галузі демонструє позитивну динаміку залучення інвестицій. Капітальні вкладення в пошту та кур'єрську діяльність зросли за перше півріччя, за підрахунками Державної служби статистики [1], на 39% (по відношенню до обсягів за аналогічний період 2019 року). Підприємствам цієї галузі вдалося за півроку залучити більше 44,6 млн. гривень додаткових інвестицій і запустити цілий ряд нових затребуваних ринком проектів і послуг.

Надання послуг по доставці поштових відправлень – це основна діяльність поштово-логістичних операторів, які працюють в Україні. Вони надають споживачам можливості переміщати у просторі письмову кореспонденцію, предмети (посилки, бандеролі, вантажі), кошти (грошові перекази). На ринку послуг поштового зв'язку крім національного оператора «Укрпошти» діють кілька великих операторів поштового зв'язку, яким Національною комісією з регулювання зв'язку (НКРЗ) видані відповідні ліцензії на надання послуг з пересилання поштових відправлень і поштових переказів. На ринку послуг поштового зв'язку працює понад 50 українських та міжнародних недержавних операторів, найбільшим з яких є компанії «Нова Пошта», «Інтайм», «Делівері», «Meest». Наприклад, компанія «Нова Пошта» на сьогоднішній день має більше семи тисяч відділень в Україні. Національний поштовий оператор «Укрпошта» за першу половину 2020 року збільшив чистий дохід на 12,5% і завершив другий квартал з прибутком. У групи компаній «Нова пошта» обсяги кур'єрської доставки в другому кварталі виростили на 35%. А новий сервіс доставки «Glovo» вийшов нинішньої осені на беззбитковість. Інвестиційна програма «Укрпошти» на 2020 рік перевищила показник попереднього року в 18 разів. На модернізацію логістичної мережі компанії фінансова установа «СІБ» виділяє 30 млн. євро кредиту, а «ЄБРР» - 63 млн. євро. Всього компанія має намір залучити 100 млн. євро кредитних і власних коштів на реалізацію масштабних інновацій протягом найближчих 2-3 років. «Нова пошта» запланувала виділити в 2020 році безпрецедентні 100 млн. доларів США на розвиток своєї інфраструктури і після тимчасового секвестру інвестиційної програми в травні на 40% компанія вже у вересні повернулася до докризового рівня фінансування [1]. Таким чином, перспективи розвитку цього напрямку доставки вантажів (поштових відправлень) збільшуються, що в свою чергу потребує розробки сучасних технологій в сфері логістики поставки поштових відправлень з використанням інтелектуальних рішень.

Великий вплив на збільшення поштових відправлень здійснило зростання обсягів міжнародної електронної торгівлі, адже більшість користувачів здійснюють свої покупки на закордонних сайтах та маркетплейсах і отримують замовлення з-за кордону у вигляді посилок [2]. Тому автори вважають, що визначення ризиків, які актуалізуються в процесі переміщення (пересилання) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, дуже важлива задача для замовників та логістичних компаній. Як свідчать дані Державної служби статистики, показники обсягу інтернет-торгівлі мають значно кращу динаміку, ніж обсягу роздрібною торгівлі. При цьому основним мотивом покупки в закордонних інтернет-магазинах, за даними численних соціологічних досліджень, є нижча ціна, особливо в сегменті електроніки та побутової техніки, а у сегменті одягу, взуття, дитячих та спортивних товарів – ще й вища якість та більший вибір, можливість контролювати процес доставки [2].

Поняття поштових відправлень розкриті у Правилах надання послуг поштового зв'язку затверджених Постановою Кабінету міністрів України від 5 березня 2009 року № 270.

Тут, надаються визначення декількох видів поштових відправлень, наприклад:

- 1) міжнародне поштове відправлення (МПВ) з оголошеною цінністю – міжнародне реєстроване поштове відправлення з вкладенням паперів, документів або інших предметів, оцінка вартості яких визначається відправником;
- 2) міжнародні згруповані поштові відправлення з позначкою «Консигнація» – кілька поштових відправлень, що одночасно подаються одним відправником для пересилання за межі України або надходять на її територію від одного відправника з іншої країни;
- 3) поштове відправлення з оголошеною цінністю – реєстровані лист, бандероль, посылка, прямий контейнер, які приймаються для пересилання з оцінкою вартості вкладення, визначеною відправником;
- 4) поштове відправлення з післяплатою – поштове відправлення з оголошеною цінністю, під час подання якого відправник доручає оператору поштового зв'язку стягнути визначену ним суму вартості відправлення з одержувача і переслати її за зворотною адресою поштовим переказом;
- 5) просте поштове відправлення – поштове відправлення, яке приймається для пересилання без видачі розрахункового документа та доставляється/вручається без розписки;
- 6) реєстроване поштове відправлення – поштове відправлення, яке приймається для пересилання з видачею розрахункового документа, пересилається з приписуванням до супровідних документів та вручається одержувачу під розписку;
- 7) рекомендоване поштове відправлення – реєстрований лист, поштова картка, бандероль, секограма, дрібний пакет, мішок «М», які приймаються для пересилання без оцінки відправником вартості його вкладення [3].

Питанням переміщення (пересилання) товарів у міжнародних поштових та експрес-відправленнях присвячено главу 36 та інші статті Митного кодексу. Залежно від наявності перевізника, відправника, одержувача, а також договору на перевезення визначаються способи переміщення товарів, тобто товари можуть переміщуватись у: ручній поклажі; супроводжуваному багажі; несупроводжуваному багажі; міжнародних поштових відправленнях; міжнародних експрес-відправленнях; вантажних відправленнях [4]. Згідно прийнятої за міжнародними стандартами класифікації поштові відправлення можуть поділятися за: граничною масою (табл.1); максимальними граничними габаритами; можливим вмістом; упакуванням. При цьому відправлення можуть бути з супроводом, оформленням супроводжувальних документів, з відстеженням та відшкодуванням у разі втрати [5].

Таблиця 1 – Категорії відправлень за граничною масою

Категорія відправлення	Лист простий	Лист рекомендований	МПВ з оголошеною цінністю	Бандероль проста	Бандероль рекомендована	Дрібний пакет	Посилка без оголошеної цінності	Посилка з оголошеною цінністю
Гранична маса	до 2 кг			до 5 кг		до 2 кг	до 30 кг	

В статті [6] зроблено висновок, що здійснення митних процедур у сфері міжнародного поштового обміну в Україні регламентоване та базується на низці міжнародних нормативно-правових актів, які у визначених випадках є частиною національного законодавства. Ці елементи мають значний вплив на побудову ефективної технології доставки поштових відправлень саме у міжнародному сполученні.

Аналіз публікацій по впровадженню сучасних інтелектуальних технологій в сферу логістики доставки вантажів (поштових відправлень) дозволяє визначити напрямки їх розвитку та впровадження: розробка стратегій щодо розвитку цих технологій в цілому у світі та в окремих країнах [7, 8]; визначення впливу окремих галузей та підприємств на

рівень якості надання послуг в сфері поштових відправлень [9,10]; концентрація розробок на складовій технологічного процесу доставки [11, 12]; формування нового напрямку по вдосконаленню процесу доставки у міжнародному сполученні [13].

Таким чином, аналіз сучасного стану питання щодо функціонування технології доставки поштових відправлень показав, що ринок поштової логістики буде рости й видозмінюватися. Існуючі компанії планують вкладати великі кошти саме в технологію доставки, впроваджуючи сучасні підходи та інтелектуальні рішення. Тому в подальшому планується розробляти ефективні технології доставки поштових відправлень у міжнародному сполученні.

Література:

1. Коронний трюк: як транспорт і логістика залучають інвестиції під час «коронакризи». веб-сайт. URL: https://delo.ua/business/koronnyj-trjuk-kak-transport-i-logistika-privlek-374485/?utm_source=newzmate&utm_medium=delo_mailing&utm_campaign=2019&tqid=i_65b2N6WkMBDILYbMKq789kBAewkdhTGEgvJNMR
2. Федоришина Л.М. Дослідження тенденцій розвитку міжнародної інтернет-торгівлі та міжнародного поштового обміну [Текст] / Л.М.Федоришина. // науковий журнал «Митна безпека». – 2018. – 2. – С. 218-232
3. Що таке поштове відправлення? веб-сайт. URL: <https://taxlink.ua/ua/analytics/vidpravlennja-vrychennja--poshtove-vidpravlennja-13-09-2015/shho-take-poshtove-vidpravlennja/>
4. Міжнародні поштові та експрес-відправлення. веб-сайт. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100004016-mizhnarodni-poshtovi-ta-ekspres-vidpravlennya>
5. Категорії міжнародних поштових відправлень. веб-сайт. URL: <https://www.ukrposhta.ua/ua/katehorii-vidpravlen>
6. Корнійчук О.О. Здійснення митних процедур у сфері міжнародного поштового обміну: аналіз нормативно-правової бази / О. О. Корнійчук // Сталий розвиток економіки. – 2018. – 3 (40). – С. 37–44.
7. Zhang, L., The Behavior Strategy in Energy Saving and Emission Reduction of Transportation [Text] / L. Zhang, Y. Zhang, Y.H. He, X.R. You // Advanced Materials Research. – 2013. – Vols. 718-720 – P. 2479-2484
8. Zhang, D.P., Research on Energy Saving and Emission Reduction Countermeasures for China's Logistics Industry [Text] / D. P. Zhang, X.Y. Hua // Advanced Materials Research. – 2013. – Vols. 734-737 – P. 1925-1928
9. Романич І.Б. Якість послуг поштово-логістичної компанії та інноваційні концепції її діяльності [Текст] / І.Б. Романич // Науковий вісник Херсонського державного університету – 2018. – 29 (2). – С. 9-14
10. Панченко С.В. Удосконалення технології і умов перевезення багажу та поштових відправлень залізницею [Текст] / С.В. Панченко, О.В. Лаврухін, А.М. Котенко, А.О. Каграманян, В.І. Шевченко, О.О. Пархоменко // Збірник наукових праць УкрДУЗТ. – 2016. – 159. – С. 10-16
11. Павленко О.В. Формування раціональної схеми обслуговування замовлень на доставку вантажів транспортно-експедиторським підприємством [Текст] / О.В. Павленко, Д.О. Великодний // Комунальне господарство міст. - 2020. – 154 (1). – С. 223-230.
12. Нефьодов В.М. Методика формування ресурсозберігаючої технології доставки вантажів транспортно-логістичним центром [Текст] / В.М. Нефьодов, О.В. Павленко, О.П. Калініченко // Комунальне господарство міст. - 2018. - 142. – С. 96-102.
13. Aulin, V., Pavlenko, O., Velikodnyy, D., Kalinichenko, O., Zielinska, A., Hrinkiv, A., Diychenko, V., Dzyura, V. (2019). Methodological approach to estimating the efficiency of the stock complex facing of transport and logistic centers in Ukraine. Proceedings Paper 1st International Scientific Conference on Current Problems of Transport (ICCPT), 120-132.